

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE ROBINA UJFALUŠIHO
PŘÍSLIB BOHATSTVÍ A SMYSL POLITIKY
(KE VZTAHU EKONOMICKÉ A POLITICKÉ SFÉRY U HANNAH ARENDTOVÉ)

V první části své práce charakterizuje Robin Ujfaluši vztah mezi ekonomii a politikou v myšlení Hannah Arendtové, a to především na základě jejího stěžejního díla *The Human Condition*. Na pozadí striktního myšlenkového oddělení sféry nutnosti (ekonomie) a svobody v něm Arendtová načrtla vývoj stále důslednějšího vytlačování politiky na úkor obstarávání ekonomických zájmů v moderních společnostech. Tato deskripce je zároveň naléhavou připomínkou původního smyslu politického bytí, tj. svobodného jednání, jehož zbytkovou možnost představují pro Arendtovou jak známo revoluční zvraty, pokud se jejich původně politická iniciativa nenechá zcizit a využít ve jménu stranického spravování ekonomických potřeb společenství.

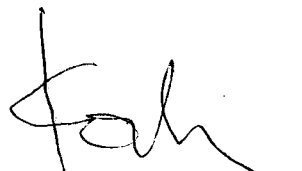
R. Ujfaluši se zde soustředil na klíčové momenty koncepce H. Arendtové a s využitím některých dalších autorčiných textů a reprezentativních titulů sekundární literatury podal výstižné a čtivé shrnutí jejích pozic.

Za vlastní přínos práce pokládám však její druhou část, věnovanou konfrontaci pohledu Hanny Arendtové s moderním neoliberalismem, zejména s myšlením F. A. Hayeka. Srovnání tohoto dvojího pojetí vztahu politické a ekonomické sféry se ukazuje jako potenciálně velmi plodné, mj. právě proto, že v Hayekově koncepci představuje ekonomika sféru svobody, zatímco politika vystupuje jako vnější, direktivní řízení, tzn. to, co Arendtová chápe jako *vládu* legitimovanou ne-politicky. Určující charakteristiky svobody se u obou dalekosáhle kryjí (spontaneita, riziko jednajícího, decentralizace), avšak pole, na němž se svoboda může uplatňovat, vidí každý z nich jinde. Juxtapozice obou stanovisek tak poskytuje komplexnější pohled na vztah ekonomiky a politiky, protože u Arendtové, pro niž je hospodářská sféra z definice oblastí nesvobody, není trh *politickou* institucí v pravém slova smyslu, takže si může dovolit příležitostně odhlížet i od politického rozdílu mezi kapitalismem a socialismem neklást si v této souvislosti otázku po vazbě mezi socialismem a politickým totalitarismem, jež motivačním východiskem F. A. Hayeka.

Vzít vážně i Hayekův koncept svobody by znamenalo nejen relativizovat striktní rozdělení obou oblastí, na němž Arendtová trvá, ale získat také prostor ke konkrétnějším úvahám o jejich provázanosti a podobách *vzájemného* působení (což je problém jak politický,

tak ekonomický). R. Ujfalusi si tento úkol poněkud usnadnil tím, že věnoval mnoho (možná neúměrně, jak sám zmiňuje) místa sociologické kritice tzv. neoliberální praxe; jakkoli je pochopitelná, pokud taková kritika slouží jen jako ilustrace teze, že politika moderní doby podlehla vlivu anti-politické, na zisku založené ekonomie (a ničemu jinému podle mě neslouží), neplynou z ní žádné filosofické důsledky. Náznak možné revize jednostranných pohledů na „hierarchii“ mezi politikou a ekonomikou přináší naopak poslední kapitola druhé části a závěrečné zhodnocení významu díla H. Arendtové.

Jako celek je práce Robina Ujfalusiho dobře napsaným a myšlenkově podnětným zapojením Arendtové do kontextu současné diskuse a povaze a postavení politiky. Doporučuji hodnotit ji jako výbornou.

prof. PhDr. Pavel Kouba